

DECLARACIÓ DE LA JUNTA DE GOVERN DE LA FEDERACIÓ ESPANYOLA DE MUNICIPIS I PROVÍNCIES

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

La Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP), com a institució que dona veu a totes les Entitats Locals d'Espanya i tal com va resoldre en el seu XIII Ple, vol exposar el següent:

1.- Que el principi de cogovernança ha de presidir el marc de relacions entre els diferents nivells de govern i inspirar el funcionament de l'organització territorial de l'Estat per a canalitzar la governança a tots els nivells de les administracions públiques, així com per a establir mecanismes i vies de cooperació i coordinació, no de subordinació, en la seua implementació entre estes administracions. Així, la FEMP proposa al Govern d'Espanya crear, reforçar i impulsar **instruments de col·laboració i cooperació** amb l'Administració General de l'Estat i les Comunitats Autònomes en aquells assumptes que afecten o en els quals siga precisa l'actuació pública local. Concretament, es continuarà sol·licitant **la participació de la FEMP en el Consell de Política Fiscal i Financera i en les Conferències Sectorials com a membre de ple dret**, tal com s'ha produït amb la Conferència Sectorial del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

2.- Que, com a pas previ per a la reforma del sistema de finançament de les Entitats Locals, és necessari **delimitar de manera precisa el marc institucional i competencial de les Entitats Locals**. Només així es podrà abordar la reforma del sistema de finançament local i la seua adequació al marc competencial definit. S'ha de definir, així mateix, el paper que han d'ocupar els Governos Locals dins de l'organització territorial de l'Estat, així com el seu règim d'organització i funció pública, a més del marc competencial i el corresponent finançament.

En este marc, resulta necessari actualitzar tant la **Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local** com la **Llei 27/2013, de 29 de desembre, de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local**. Part fonamental d'eixa actualització la constituïx la revisió a l'alça de les competències locals en matèria de: servicis socials i soci sanitaris, economia, ocupació, desenrotllament local i agenda urbana, polítiques de joventut, polítiques d'igualtat i de lluita contra la violència de gènere, consum i educació.

3.- En relació amb les Comunitats Autònomes, es reclamarà l'establiment d'un principi bàsic de lleialtat institucional en virtut del qual les lleis o actes autonòmics que creen servicis de competència municipal o generen gastos que hagen d'afrontar les Entitats Locals establisquen els mecanismes de finançament corresponents. Per al compliment efectiu del principi de suficiència financera de les Entitats Locals, reconegut en l'article 142 de la Constitució, s'ha de desenrotllar un model de participació de les Entitats Locals en els tributs de les Comunitats Autònomes i mecanismes de coordinació entre el finançament incondicionat autonòmic i local.

D'altra banda, s'hauria de dotar de caràcter afectat a fins locals la Participació en Tributs de l'Estat que les Comunitats Autòniques Uniprovincials perceben com a Diputacions Provincials. En este marc, es fa imprescindible, a més, que tots els fons de l'Estat, com ara els Fons que provenen del pressupost de la Unió Europea, els destinataris de la qual siguen les Entitats Locals es canalitzen directament sense la intermediació de les comunitats autònomes.

Finalment, els Governos Locals no poden ser recaptadors de determinats tributs autonòmics, actuant com a subjectes passius, com per exemple en l'impost sobre dipòsits de residus en abocadors o mitjançant l'establiment de taxes obligatòries, cas de la taxa de gestió de residus urbans; com tampoc, del cànon d'aigües, la gestió del qual suporten les Entitats Locals.

4.- Que el sistema de finançament local hauria de formar part d'un model coherent de finançament del conjunt del Sector Públic que permeta distribuir adequadament els recursos entre els diferents nivells de govern d'acord amb la tipologia de les seues competències. Per al compliment efectiu del principi de suficiència financera s'haurà de millorar el sistema de finançament de les Entitats Locals i el sistema tributari local.

La reforma del finançament local, en el marc dels principis constitucionalment reconeguts de suficiència financera i d'autonomia en la gestió dels interessos de les Entitats Locals, haurà d'inspirar-se en els **principis generals de lleialtat institucional, transparència, autonomia, col·laboració i cooperació interadministrativa i adequació normativa a la realitat social, jurídica, econòmica i institucional.**

Per a això, sense posar en risc la sostenibilitat de les finances públiques locals, partint de les propostes ja contingudes en els treballs desenrotllats per la FEMP amb el Govern en 2019 en el Grup de treball "tècnic" del Ministeri d'Hisenda- FEMP per a l'estudi i anàlisi de l'aplicació de la regla de gasto en l'administració local, la FEMP proposarà, després de la suspensió de l'aplicació de clàusula de salvaguarda durant els anys 2020 a 2023, flexibilitzar la **Llei 2/2012, de 27 d'abril, Orgànica d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera (LOEPSF)**, de manera que la política pressupostària de les Entitats locals s'oriente a la consecució d'una sòlida situació d'equilibri pressupostari i a la contenció dels nivells d'endeutament sense que es limite l'autonomia de gasto dels Governos Locals.

5.- Des que es va aprovar l'última reforma del finançament local l'any 2002, han transcorregut més de vint anys en què no s'ha donat resposta als problemes que van quedar sense resoldre en aquella reforma, com tampoc a les disfuncionalitats i limitacions que ha evidenciat la legislació vigent. Cal, per consegüent, **instar el Govern que de manera prioritària i urgent impulse la reforma de l'actual sistema de finançament partint de les següents premisses:**

- Exigir que qualsevol iniciativa impulsada per qualsevol altra Administració Pública que altere el "statu quo" jurídic i de finançament de les Entitats Locals siga prèviament informada, debatuda i resolta en el si dels escenaris d'interlocució establits a este efecte. Per a això, s'establiran fórmules que permeten concretar i garantir en les modificacions legislatives la **lleialtat**

institucional amb els ens locals, tant en el que afecte els seus gastos com els seus ingressos.

- Incorporar una **clàusula de garantia** que establisca l'obligatorietat d'exigir una memòria que valore els costos i la previsió dels recursos que haurien d'assignar-se per part de l'Administració cedent en qualsevol projecte o disposició de Llei que impose competències que suposen un gasto directe o indirecte per a les Entitats Locals.

- Revisar el sistema de finançament cada cinc anys.

- Reformar el model de **Participació en els Tributs de l'Estat** a fi de superar les actuals disfuncions. Per a això haurà de referenciar-se directament a la recaptació prèvia de l'Estat sense descomptar la recaptació cedida a les Comunitats Autònomes. Així mateix, s'afegirien els recàrrecs i interessos generats, així com els originats amb les declaracions extemporànies de declaracions tributàries, d'acord amb els conceptes arreplegats en l'article 58 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, General Tributària, que els considera part del deute tributari.

A més, haurà de contemplar-se la **participació de la FEMP en el model de Participació en els Tributs de l'Estat** tal com succeïx en les Federacions Territorials del País Basc, Navarra i Canàries.

- Establir i impulsar els mecanismes i procediments que facen efectiu el pagament dels **deutes que les Comunitats Autònomes** tenen amb les Entitats Locals, siguin tributaris o fruit de compromisos per part d'aquelles, així com el compliment d'obligacions tributàries respecte de béns immobles d'altres Organismes de l'Estat propis o transferits a altres Administracions Públiques.

- Mantindre les **figures tributàries locals**, però revisant les mateixes per a solucionar els problemes que es venen detectant en la seua aplicació, millorar la seua gestió i recaptació, reduint la conflictivitat jurídica i incrementar la capacitat normativa de les Entitats Locals de manera que puguin adequar els seus ingressos al seu entorn econòmic i social i estos als seus gastos, adaptant-los a la realitat sobre la qual pivoten.

- Ampliar l'**autonomia** de les Entitats Locals en la determinació dels tributs i revisió dels beneficis fiscals, així com ampliar la participació, cooperació i col·laboració tributària amb l'Estat i Comunitats Autònomes, bé mitjançant la fórmula de convenis o establiment d'òrgans formals d'interlocució.

- Reformular el **règim tributari de l'ocupació del domini públic local que realitzen les empreses de subministraments, com ara les empreses de gas i electricitat i especialment les empreses del sector de les telecomunicacions**, de manera que els ajuntaments perceben els ingressos que els compensen en proporció a la utilitat o beneficis proporcionats a l'aprofitament del domini públic local que realitzen les empreses de telefonia mòbil i fixa i resta de servicis de comunicacions. Analitzar l'avanç dels nous sistemes de comunicacions mòbils, com ara el 5G, que exigixen del domini públic local el seu ús intensiu i global.

- Revisar els **beneficis fiscals** actualment aplicables i els procediments de caràcter pregat per a la seua concessió, a fi de determinar el seu manteniment, millor definició o la seua supressió, en funció del compliment dels seus fins per a aconseguir una millora en la seua aplicació. Així mateix, s'haurà d'assegurar la compensació financera a les Entitats Locals dels beneficis fiscals obligatoris en els tributs locals establits o que s'establisquen per llei o, en defecte d'això, la seua transformació en beneficis fiscals potestatis perquè siguen els municipis els que, fent ús de la seua autonomia reconeguda constitucionalment, decidisquen sobre la seua aplicació.
- Analitzar la viabilitat de la substitució del Valor cadastral per **valor de referència** en els impostos locals.
- Revisar el concepte d'extraterritorialitat per a la **recaptació executiva** dels ingressos de dret públic locals.
- Establir un règim legal d'**obligacions de subministre d'informació** necessària per a la exacció per part de les Entitats Locals de, entre altres tributs, la taxa per utilització privativa o aprofitament especial del domini públic local i de determinades contribucions especials.
- Incorporar mesures que contribuïsqun a incrementar els ingressos dels **municipis de reduïda dimensió** amb les quals ajudar a combatre el despoblament en l'àmbit rural.
- Promoure mesures que faciliten la **gestió i aprovació del Pressupost de les Entitats Locals**.
- Regular l'obligació per part de l'Estat d'aplicar **acomptes de tresoreria** a compte de la liquidació definitiva dels tributs cedits i de la participació de les Entitats Locals en els tributs de l'Estat una vegada coneguda pel Ministeri d'Hisenda que esta liquidació és positiva.
- Regular el **procediment de reintegraments dels saldos deutors** resultants a càrrec de les Entitats Locals en les liquidacions definitives de la participació en tributs de l'Estat, segmentat per terminis de devolució en funció de l'import de la devolució.
- Incorporar l'obligació del Ministeri d'Hisenda de publicar amb caràcter previ a la presentació del Projecte de Llei dels Pressupostos Generals de cada any en l'Oficina Virtual per a la Coordinació Financera amb les Entitats Locals, un **avanç de l'estimació** dels lliuraments a compte, liquidació definitiva d'anys anteriors, retencions i acomptes, així com qualssevol altres conceptes inherents, corresponents a la participació en els Tributs de l'Estat corresponents a l'exercici següent, desglossats segons el règim general i de cessió de tributs, dels municipis, províncies, illes i ens assimilats.
- Revisar les **restriccions a la concertació d'operacions de endeutament** per part de les Entitats Locals introduïdes a partir del 25 de maig de 2010 mitjançant el Reial Decret Llei 8/2010, de 20 de maig.

PROPOSTA D'ACORDS:

La Junta de Govern de la FEMP insta el Govern d'Espanya i les formacions polítiques al següent:

PRIMER.- Actualitzar tant la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local com la Llei 27/2013, de 29 de desembre, de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local, per a la revisió a l'alça de les competències locals en matèria de: servicis socials i soci sanitaris, economia, ocupació, desenrotllament local i agenda urbana, polítiques de joventut, polítiques d'igualtat i de lluita contra la violència de gènere, consum i educació.

SEGON.- Proposar al Govern d'Espanya crear, reforçar i impulsar instruments de col·laboració i cooperació amb l'Administració General de l'Estat i les Comunitats Autònomes en aquells assumptes que afecten o en els quals siga precisa l'actuació pública local. Concretament la participació de la FEMP en el Consell de Política Fiscal i Financera i en les Conferències Sectorials com a membre de ple dret.

TERCER.- Instar el Govern d'Espanya que, de manera prioritària i urgent, impulse la reforma de l'actual sistema de Finançament Local, de manera simultània al del finançament Autonòmic, d'acord amb les premisses aprovades pel XIII Ple de la FEMP.

QUART.- Sol·licitar al Govern d'Espanya la suspensió de les Regles Fiscals per a l'exercici 2025.

QUINT.- Donar trasllat d'este acord a la Presidència del Govern, a la Vicepresidència Primera i Ministeri d'Hisenda, al Ministeri de Política Territorial i Memòria Democràtica, als Portaveus dels Grups Parlamentaris en el Congrés dels Diputats i el Senat.

A Madrid, a 29 d'octubre de 2024